

Tornfalk *Falco tinnunculus* (16 h, 28 h)

Två konstaterade häckningar och 26 ytterligare lokaler med observation under häckningstid (1.5-31.7), fördelade kommunvis: Västerås (4), Hallstahammar (3), Arboga (3), Sala (6), Surahammar (4), Lindsberg (3), Örebro (1), Nora (2), Hällefors (2). Under övriga året 116 fågelöglor fördelade på föråret (1.1-30.4; 34) respektive efteråret (1.8-31.12; 82), kommunvis: Västerås (13/17), Hallstahammar (0/3), Köping (8/8), Kungälv (0/4), Arboga (4/0), Sala (3/8), Surahammar (1/19), Lindsberg (4/22), Örebro (1/0), Nora (0/1). Vinterfynd:

Vår: 1 ex. Lundby 1.1 (Markus Rehnberg) 1♂
Boda, Dingtuna, 5.1 (Torbjörn Hegedus). 1♂
Långängskrogen, Dingtuna, 24.2 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Näsby, Dingtuna, 24.2 (Thomas

Pettersson). 1♂ Ostabo, Björkstå, 14.12 (Bo Pettersson). 1 ex. Tillberga, Hubbo, 21.12 (Kjetil Jensen). 1 ex. Stenby, Skerike, 28.12 (Niclas Lignell m. fl.). 1♂ Hedensberg, Tillberga, 28.12 (Niclas Lignell m. fl.).

Kö: 1♂ Strö, Köping, 26.1 och 28.1 (Arne Eklow). 1 ex. Ullvi, Köping, 16.2 (Leo Mäkinen).

Sår: 1♀ Åkersbo, Kumla, 5.12 (Daniel Green).

Höga (minst 5 ex.) sträcksummor:

Sår: 6 ex. Gnien, Rammås, 8.9 (Ralf Lundmark). 9 ex. Gnien 19.9 (Ralf Lundmark).

Däruöver bör följande, något märkliga, fynd nämnas:

Får: 4 honf. som jagade i grupp (!) Åvestbo, Västansfors, 11-14.5 (Leif Lejdelin, Roland Niarfström).

Aftonfalken vid Asköviken den 19 september 1997

Det hade varit en underbar sträckdag redan då vi (undertecknad och Tomas Nilsson) runt klockan 12.30 bestämde oss för att byta norra Lövsstas tranutik mot den södra ången före Rudö. Den huvudsakliga anledningen var en juvenil ängshök som flugit omkring en del utanför oss men i lite halvdamt ljus. Den hade rört sig sakta söderut och det var i hopp om att "hinna ifatt" den som vi nu gick ut på klövvallen vid "Lilla löt-berget" - kullen innan själva Rudö - och sneddade ut mot maaden. Himlen var alltså klar och gång efter annan fanns det anledning att titta uppåt och rikta kikaren mot nya sträckande rovfåglar eller tranor. Vid ett sådant tillfälle (ca.13.10) var det en spårhök som först fick mig att titta upp, men bredvid den seglade en falk. Jag blev något ställd då jag fick in en liten falk med helt svart kropp i kikarbild. Till råga på allt hade fågeln alltså kvar sina juvenila två yttersta stjärtpenor. Dessa var ljusa med smala, mörka band och ett tjockare mörkt ändband -

ungefär "tornfalkstecknade". Resten av stjärten var mörkgrå. Jag insåg - om än en smula förvånad - att det måste röra sig om en aftonfalkshane som ännu inte fått fullt adult dräkt - en 2k-fågel alltså.

Vi kunde studera aftonfalken i både hand (8x45) och tubbikare (27x) då den seglade tog höjd rakt över oss. Från början var den kanske på bara 15-20 meters höjd. Sedan steg den till avsevärda höjder innan den obevkligt gled söderut bort över Lötberget.

Aftonfalken seglade mestadels. Kanske tog den något vingslag ibland. Rörelse- och flyktsätt skiljde sig inte mycket från tornfalk men vingarna var något mer boomerangformade. Egentligen mest påminnande om rödfalk eller som en kortvingad lärkfalk. Stjärten var tydligt längre än vingens bredd.

Samtidigt stod ett flertal observatörer på Rudöklippan. Observerade falken och miss-tänkte att det kunde röra sig om aftonfalk men hade den på för långt håll för att kunna göra en säker artbestämning.

Aftonfalk *Falco vespertinus* (1 ex., 2 ex.)

Vår: 1 2k ♂ str. (S) Rudö, Rytterne, 19.9 (Daniel Green)

Sår: 1 2k ♂ Gnien, Rammås, 8.9 (Ralf Lundmark). Enligt observatörerna är det klarlagt att det rör sig om olika individer.

Stenfalk *Falco columbarius* (89 FD, 132 FD)

Antalet fågelöglor fördelat kommunvis på föråret (94) resp. efteråret (38): Västerås (35), Hallstahammar (6), Köping (5), Kungälv (3), Arboga (4), Sala (13), Surahammar (19), Lindsberg (37), Nora (2), Norberg (1), Fagersta (5), Hällefors (2). Månadsvis fördelning: januari (1), februari (0), mars (3), april (46), maj (44), juni (0), juli (1), augusti (2), september (22), oktober (11), november (2), december (0).

Fynd under häckningstid:

Vår: 1 ad. Gryssjön, Ramsberg, 29.5 (Mats Andersson)

Nö: 1 ex. Lejonbacken, Nora, 23.7 (Rune Persson). Vinterfynd:

Vår: 1 ex. Stenby, Fellingsbro, 6.1 (Pär Persson).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Fyrtio (40) lokaler med fynd under häckningstid (15.5-15.8) fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (9), Hallstahammar (2), Köping (4), Kungälv (2), Sala (4), Surahammar (4), Lindsberg (12), Nora (2), Skinnskatteberg (1). Antalet fågelöglor (215) fördelade sig månadsvis enligt följande: maj (41), juni (34), juli (31), augusti (71), september (49).

Jaktfalk *Falco rusticolus* (1 ex., 2 ex.)

Vår: 1 2k Asköviken 8.5 (Pentti J. Tatti m. fl.)*
Sår: 1 lk Nordånö, Rammås, 3.11 (Inge Larsson)*

Fotnot: Något som vid flera tillfällen visat sig vara fallat med Rudöklippan är just att den ligger en smula "för långt" både söder- och österut. Rovfågelsträcket höstetid passerar ofta en bit väster om Rudö, rakt över Lilla Löt för att sedan försvinna söderut över svacken mellan Lötberget och dess tvillingkulle intill. En del "godingar" har faktiskt passerat just här över de senaste åren. På samma sträckrut söderut flög t.ex. en juv stäpphök 5/9 -96, samt en juv jaktfalk 13/10 -95. Ytterligare en ad stäpphökshanne (fyndet är alltså under behandling) från 21/9 -97 lämnade området på samma rutt. En annan aspekt på observations- och topografiskt makrospäktiv är att termikflyttare söker nå så hög höjd som möjligt innan de korsar Mälaren söderut från Tidöhalvön. Det gör att de ofta är lättare att upptäcka samt syns bättre en bit norrut. Den åkerholme som skuter ut likt en udde mot de norra Lövsstafälten från den gamla sågen är i det hänseendet en utmärkt observationsplats. Man har där även bättre siktsvillkor över Askövikens inlopp samt västerut mot Dingtuna.

Daniel Green